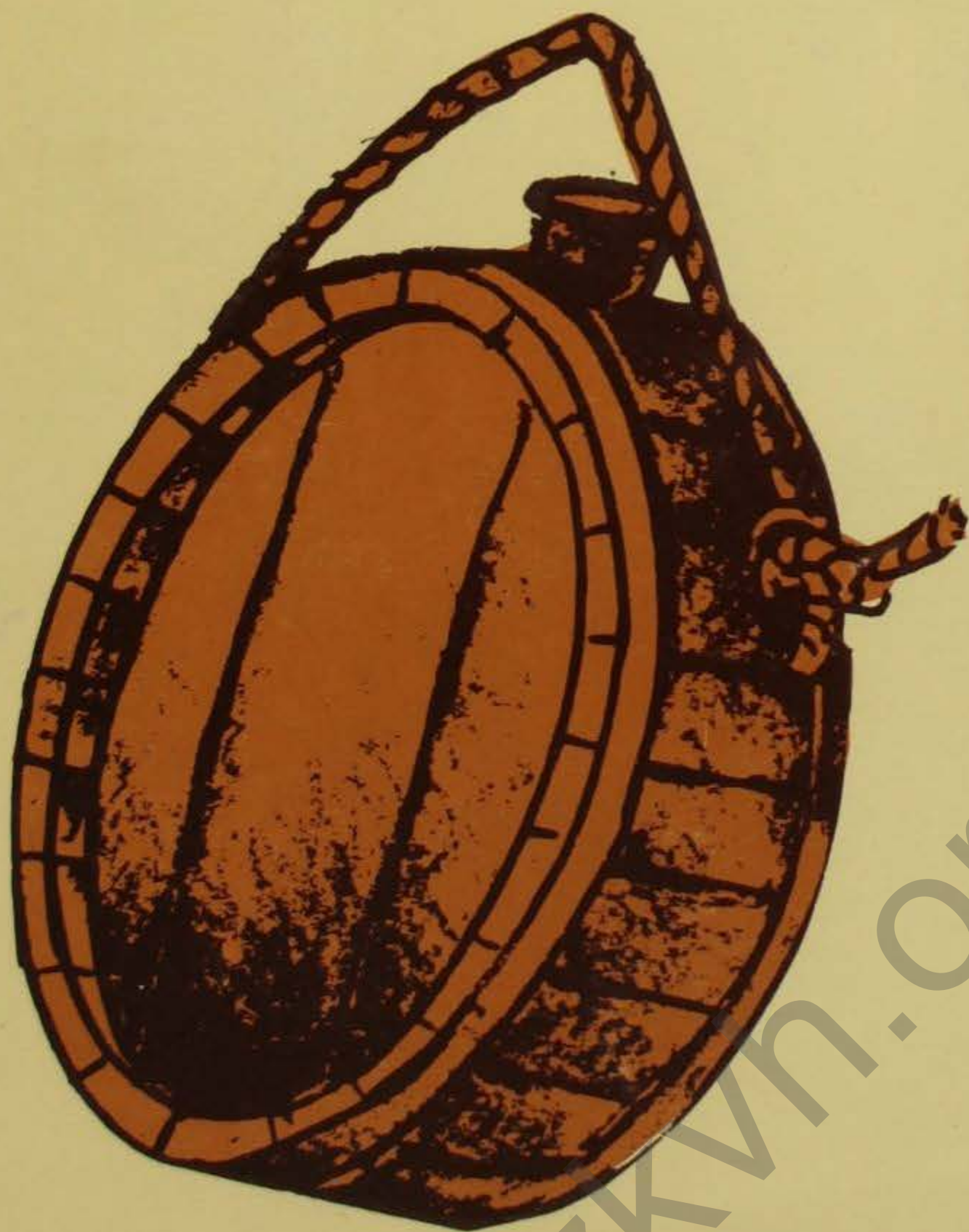

Jakov Kopilović

**MOJA
DUŽIJANCA**

Jakov Kopilović

MOJA DUŽIJANCA

(izabrane pjesme)

PROF. BELA
EX LIBRIS
GABRIĆ

zkhv.org.rs

Objavljuje

Institut "Ivan Antunović"
Književni klub "Miroljub"
Subotica

Biblioteka:

Suvremeni pjesnici

Odgovorni urednik

Lazar Ivan Krmpotić
24213 Đurđin, Župni stan

Izbor pjesama

Bela Gabrić (*Subotica*)

Nacrt za korice i ilustracije izradio

Ivan Balažević, *akademski slikar*
51520 Novi Vinodolski, A. Piškulića 9

Kompjuterski slog

Oskar Vojnić (*Subotica*)

Kompjuterska obrada

Kristijan Vojnić (*Subotica*)

Korektor

Ivo Prčić, mlađi (*Subotica*)

Štamparija "Globus" (vl. Blaško Gabrić)

24000 Subotica, Otmara Majera 10

Jakov Kopilović

MOJA DUŽIJANCA

IZABRANE PJESME

SUBOTICA, 1994.

POSVETA

Šaljem Vam stihove
ove
i snove
svoje.

Lica nasmijana
mladosti
i radosti
minulih dana.

Ako se suza Vama
otme
niz svilu
lica bijela,
kao jela
ponosna u gori,
neka Vam srce
izgovori
s pogledom u me:
Pjesnik je
i ovaj Jašo...

JAKOV KOPILOVIĆ I NJEGOVE PJESME

Već više od pedeset godina Jakov Kopilović niže derdan stihova svojih pjesama i slaže zbirke od prve u kojoj je skupio svoje boli i čežnje u ratnim godinama "Daleko od zavičaja" (Zagreb, 1944.) . Zatim slijedi plejada knjiga sve do ove zbirke koja evo sada dolazi čitateljima pod slikovitim naslovom "Moja dužijanca". Poput negdašnjih naših žetelaca na bačkim ravnicama i J. Kopilović je nakon bogate žetve na književnom polju spleo mali vijenac svojih pjesama, stvorenih minulih pet desetljeća.

Nekada su žeteoci (risari) od najljepših klasova pleli vijenac za dužijancu. Tako je J. Kopilović ovim malim vijencem stihova i pjesama želio počastiti sve ljude svoga zavičaja u želji da učvrsti njihovu ljubav prema dragoj bačkoj ravnici.

J. Kopilović je rođen 9. VII 1918. god. u Subotici u siromašnoj obitelji. Kao skromni, tihi dječak povjerovao je u raskoš i bogatstvo "tisuću i jedne noći" što su mu nudile djedove priče (pjesma "Kod ovoga križa")

U svom rodnom domu stekao je prvu ljubav prema rodnom zavičaju . Tu je pročitao prve knjige i napisao prve stihove. U Subotici , u Keru polazio je osnovnu školu, a zatim subotičku gimnaziju.

Treba podsjetiti da je to vrijeme prije drugog svjetskog rata kada su u Subotici i u Bačkoj učenici sljedbenici narodnog preporoditelja i prosvjetitelja Ivana Antunovića ostvarivali njegove plemenite ideje u raznim vidovima ("Subotičke novine", književni časopis "Klasje naših ravni"), u društvima i u ustanovama (Katoličko dvojačko društvo, Bunjevačko momačko kolo, Hrvatsko pjevačko

društvo "Neven", Matica subotička, Hrvatska kulturna zajednica i dr.).

Premda su mu otac Stjepan i brižna majka Marija nastojali sve učiniti da se školuje i nađe svoj životni put, mladi Jakov je rano iskusio bol zbog društvene nepravde i nejednakosti. Zbog oskudice je prekinuo školovanje nakon male mature u gimnaziji, a u srpnju (julu) 1937. godine postao je kondukter na tramvaju u Subotici (sa brojem 32 na kapi).

Tako se našao u životnoj zbiljnosti i u borbi za opstojnost i svagdanji kruh.

J. Kopilović nije klonuo. Uz posao je učio i privatno polagao više gimnazijske razrede. Na sreću, mladi pjesnik je bio prihvaćen u subotičkom krugu hrvatskih pisaca. Posebno ga je lijepo prihvatio župnik Blaško Rajić, veliki sin bunjevačke nane, politički i društveni borac u Bačkoj. Kao veliki prijatelj roditeljskog doma pratio je mladog pjesnika i poticao ga na ustrajnost.

J. Kopilovića su prihvatili i poznati kulturni radnici u Subotici Ivan Malagurski Tanar i Ive Prčić i drugi u Matici subotičkoj. Uz njihovu pomoć objavljene su prve pjesme mladog pjesnika. (Vidi na početku izbora u ovoj zbirci.)

U prvoj pjesmi su naglašeni mladenački sni, u drugoj pjesmi treba istaći pjesnikovo domoljublje koje će u svim njegovim zbirkama biti najljepša značajka. Tako je mladi Jakov uz učenje i u svojim pjesmama našao životni put.

Prijelom u Kopilovićevu životu bili su ratni dani 1941. god. Na njegov rodni kraj sručila se ratna oluja koja je donijela okupatorske čete u njegov rodni grad. On je na Paliću u pucanju na tramvaj ranjen, a vozač Braca je ubijen. Tako, zahvaćen ratnim nevoljama i kušnjama, poput mnogih njegovih vršnjaka, našao je privremeni spas da napusti svoj grad.

Kad je došao u Zagreb, osjetio se daleko od zavičaja. Tada je shvatio koliko mu je rodni grad blizak, jer ga je izgubio.

U želji za učenjem i stjecanjem novih znanja, upisao se na zagrebački Filozofski fakultet, prvo na filozofiju, a zatim na studij slavistike. Ali, zbog općih teških prilika i

zbog poslova koje je morao raditi, nije mogao redovito polagati ispite. Uz prijateljsku pomoć dr. Josipa Andrića uključio se u rad Društva bačkih Hrvata u Zagrebu.

Poslije rata, u proljeće 1945. god. s grupom bačkih izbjeglica pješke se vratio u svoj rodni grad. Tu mu je direktor Potpune muške gimnazije dr. Matija Evetović, poznat kulturni radnik u Subotici, pomogao da kao nesvršeni student radi u toj školi. Tako je kao suplent počeo predavati srpskohrvatski jezik i književnost u gimnaziji. Zatim je predavao i u Potpunoj ženskoj gimnaziji.

U jesen 1950. god. postao je prvi direktor novoosnovane Osmogodišnje škole br. 3. ("Golubova škola") (danas Osnovna škola "Matko Vuković" u Subotici.) Ali želio je završiti svoje studije i u veljači (februaru) 1953. god. otišao je u Zagreb i na Filozofskom fakultetu diplomirao je u listopadu (oktobru) 1954. god. na slavistici.

Vratio se u Suboticu i nastavio je rad u pojedinim školskim centrima, gdje je bio profesor srpskohrvatskog jezika, ili je vršio neke druge dužnosti.

Izabran je 17. studenog (novembra) 1968. god. za upravnika subotičke Gradske biblioteke, ali u siječnju (januaru) 1969. god. teško je obolio i u srpnju (julu) 1971. god. otišao je u invalidsku mirovinu. Sada živi u Subotici i neumorno piše i radi na sređivanju svojih pjesama.

+ + + + +

Kada se poslije rata 1945. god. vratio u svoj rodni grad, uz svoj pedagoški rad uključio se u kulturni život. Požrtvovan u poslu želio je posvjedočiti ljubav prema svojim učenicima i prema svim ljudima dobre volje s kojima je surađivao za opće dobro i napredak, jer je prema svima bio otvoren i neposredan.

Na početku njegovog rada podržala ga je hrvatska kulturna ustanova Matica subotička, koja je tada još djelovala. Objavila je 1946. god. drugu zbirku pjesama J. Kopilovića "Tisuću i jedna noć". I dalje, stalno se osjeća njegova prisutnost u kulturnim zbivanjima zavičaja i rodnoga grada. Tako je svojim djelima mnogo pridonio

razvitku hrvatske književnosti u Bačkoj. Svojim pjesmama u listovima "Hrvatska riječ", zatim "Subotičke novine" i u subotičkom književnom časopisu "Rukovet" J.Kopilović je to doista svjedočio.

Objavio je sedam zbirki pjesama kod izdavača, a devet zbirki pjesama u vlastitoj nakladi. Te zbirke nisu velike u obimu, ali najvećim dijelom vezane su za rodni kraj i dragu Suboticu. Od najranijeg djetinjstva nosio je sebi sliku svoga grada na čijoj je periferiji na prašnjavim sokacima proveo djetinjstvo. Uz to, uvijek je ostao zaljubljenik širokih, plodnih njiva, jer kaže da je u "brazdi rođen".

Ne može se osporiti činjenica da je najveći i najbolji dio Kopilovićevih pjesama vezan za njegov zavičaj. U svakoj njegovoj zbirci javlja se motiv zavičaja, motiv rasutih salaša i širokih ravnica.

Ali, ljubav nije zatvarala pjesnikove oči pred bolnim pitanjima. A kad je teška zbilja pritisnula zavičajne njive, J.Kopilović je gorko zavapio kako se ruše bunjevački salaši (pjesma "Stari salaši").

Izrazio je svoju zabrinutost zbog zbivanja u svagdanjem životu na bačkoj ravnici, gdje je mnogo rada a malo radosti. U njegovim zbirkama često se susrećemo sa simbolima te ravnice, a to je đerma koja nebo para i osamljeni jablan koji nebu stremi. Zato je opravdano naglašena misao da je J.Kopilović pjesnik bačkog pejzaža u kojemu vidi slikovitost ljudskih sudbina.

Druga značajka Kopilovićevih pjesama je njihova vezanost za socijalne probleme. Iz mladosti je ponio bolne uspomene. Kao nadničar, a zatim kao tramvajski kondukter osjetio je sve tegobe radničkog života. Vjerovatno je svoje najbolje stihove socijalnih pjesama napisao u ciklusu "Mladost u tramvajskim kolima" (u zbirci "Soneti", 1953. god.) i u ciklusu "Rudari" (u zbirci "Skretnice", 1971. god.) Svjedoči da je kroz život morao ići trnovitim stazama, ali uspravno. Ti stihovi svjedoče o pjesnikovim raspoloženjima i bolnim nemirima, izraženim teškim riječima.

Sve što je J.Kopilovića pokretalo, potresalo, zanosilo i rastuživalo, sve čemu se divio i nad čime je tugovao,

sadržano je u njegovim pjesmama koje stvara više od pedeset godina, a sada svojim čitateljima daje samo mali vijenac stihova sa slikovitim naslovom "Moja dužijanca".

Ovaj kratki prikaz pjesnika J.Kopilovića završit ću njegovom željom, da uvijek ostane sjedinjen sa voljenom bačkom ravnicom. Kao oporuka zvuče njegovi stihovi sa željom da mu brazda bude grob. (pjesma "Put u vječnost")

To je njegova želja, a pjesme svjedoče o pjesniku i o njegovoj vjeri u neprolaznost ljepote, u trajnost dobrote, u veličinu ljubavi prema svakom čovjeku.

Za bolje razumijevanje Kopilovićevog pjesničkog djela treba pročitati brojne članke o njemu i o njegovim pjesmama. U najnovije vrijeme u Zborniku "Ivan Antunović" (Subotica, 1992. br. 2-3. str. 172-189. i 190-192.) objavljen je velik članak "Pjesnik Jakov Kopilović" i spisak objavljenih zbirki pjesama.

Tamo su naglašene pojedine misli koje, zbog ograničenog prostora, ovdje nisu obuhvaćene.

Subotica, 1. XII 1993.

Bela Gabrić

P.S.

Izbor članaka književnih kritičara o pjesmama J. Kopilovića objavljen je u zborniku "Ivan Antunović", Subotica, 1994. br. 4-5.

PRVE OBJAVLJENE PJESME JAKOVA KOPILOVIĆA

SAN

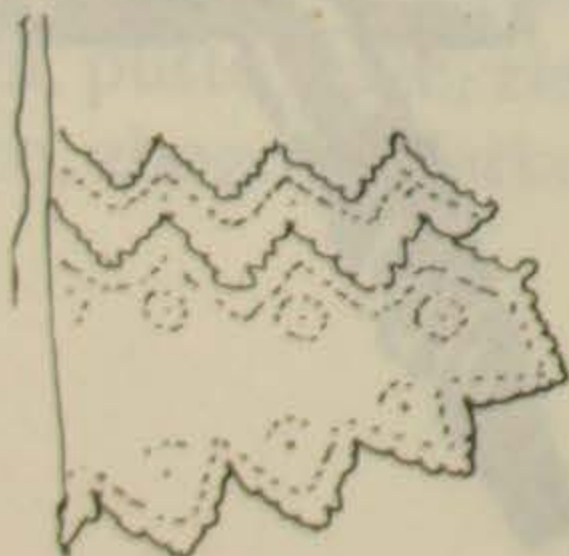
Rumene su ruže u njezinoj kosi
ispletene s puno poezije, bola.
Na njedrima čistim bijele ruže nosi,
oko glave ima vijenac oreola.

Oči su joj pune rubinova sjaja
i mekane slutnje ispod trepavica
koje čeznu s bolom, u zjenici spaja
i tone u rumen djevojačkog lica.

U pogledu njenom pitanje se krije:
kuda pođe mladost? gdje će ona biti
kad uvenu s grudi ove ruže dvije,
kad otpočne sudba sjaj rubina piti.

Rumene su ruže u svilenoj kosi
i spokojna svaka razvila je late
ispletene čežnjom, rumen lica nosi
i svakoja ruža podsjeća me na te!

(Klasje naših ravni IV., Subotica 1938., br. 5. str. 8.)

KOD OVOG KRIŽA

Kod ovoga križa, kad smo išli s puta,
mnogi su od mojih pokleknuli tude,
i mnogo oko vrh neba zaluta
i ja sam reko: "Neka tako bude."

I klečeći dugo mislio sam tada
ko u tome grobu počiva u miru
kad toliko puta na koljeno pada
Bunjevac umoran vraćajuć se viru.

Al' križ stari bio, ne vide se slova;
u tužnome groblju vrba ga pokriva,
zelena mu trava načinila krova
da tiho u miru nav'jeke počiva.

I jučer mi otac govorio tako:
"O, moj sine, tamo gdje vrba sjen baca,
tu sam i ja klečeć dugo, dugo plako.
Tu počiva čežnja tvojih Bunjevaca."

(SUBOTIČKA DANICA, kalendar, LVI., 1939. str. 112.)

Iz zbirke "DALEKO OD
ZAVIČAJA" (1944.)

ZBOGOM, DRAGA ZEMLJO...

Zbogom draga zemljo, o kolijevko moja,
zbogom, kućo stara, sretni mili kute!
Zbogom puste staze, zlatom obasute,
Subotico, zbogom, slatka majko moja!

Ja polazim. "Kamo?" pitaju me ljudi.
"Zar ti nije žao lijepe bačke grude?
Zar će druga zemlja da ti bolja bude?"
Šutim. Al' se moje razdirale grudi.

Bačko zlatno klasje odhrani me mlada
ko veselo ptiće što njivama pjeva,
bunjevačko nebo što munjama sijeva,
naviklo je sina da se uvijek nada.

Oprosti mi, zemljo, što sad moram poći,
oprosti mi, majko, gorke suze svoje.
Ali vjeruj, dok je žive duše moje,
s vijencem bijelih ruža slavno ću ti poći.

Zbogom, draga zemljo, o kolijevko moja,
zbogom, kućo stara, sretni mili kute!
Zbogom, puste staze, zlatom obasute,
Subotico, zbogom, slatka majko moja!

DRAGA MOJA ZEMLJO

Draga moja zemljo, zavičaju mio,
nikad nisam znao, šta si za me bio,
dok te nisam skoro sasvim izgubio.

Kućo naša stara, sretni mili kute,
kolijevko u kojoj zibala me majka,
sretne stare staze zlatom obasute,
kud je davno prošla mladost kao bajka.

Igre sitnih ruku u suncu i cvijeću,
osmjesi u zoru kad pjevaju ševe,
žito kad dozrijeva, leptiri što slijeću
iz sunca na cvijeće kao da se gnjeve.

Mirisi jesenjski; zrije... grožđe puca,
pjesma mladih žena, vino žarkih usta!
Uh, tambure stare, kolo, srce kuca,
noga cupka, uju!... nado moja pusta.

Draga moja zemljo, zavičaju mio,
nikad ne bih znao šta si za me bio
da te nisam skoro sasvim izgubio.

ZAR BIH IKADA MOGAO ZABORAVITI?

Zar bih ikada mogao zaboraviti bačke ravni,
gdje svaki cvijetak sjeća me mladosti,
gdje svaka kuća sjeća me radosti,
gdje svaka žena sjeća me majke,
koja stari osamljena u suzama
ko jesenji suton
u bajskom groblju
što tamni nad kriptama?

Zar bih ikada mogao izbrisati iz srca
bolove za voljenim izgubljenim krajem,
za dragim zlatnim zavičajem,
za milom zemljom što mi život dala,
što mi prvu sreću obećala
u mirisima krasnih ruža
i na krilima
ideala?

Ne!

Moja će duša živjet' uvijek mirna
nad zlatnim klasovima kad pjevaju,
u zlatnim munjama kad sijevaju,
u pjesmama mladih Bunjevaka,
u srcima dičnih divojaka,
u suzama naše majke svake
što još nije sina pregorila.
I sad svaka, kad sretne tuđinca,
zatvori se u sobu pa jeca:
"Zbog vas su nas, Bog vas ne vidio,
zbog vas su nas
ostavila dica".

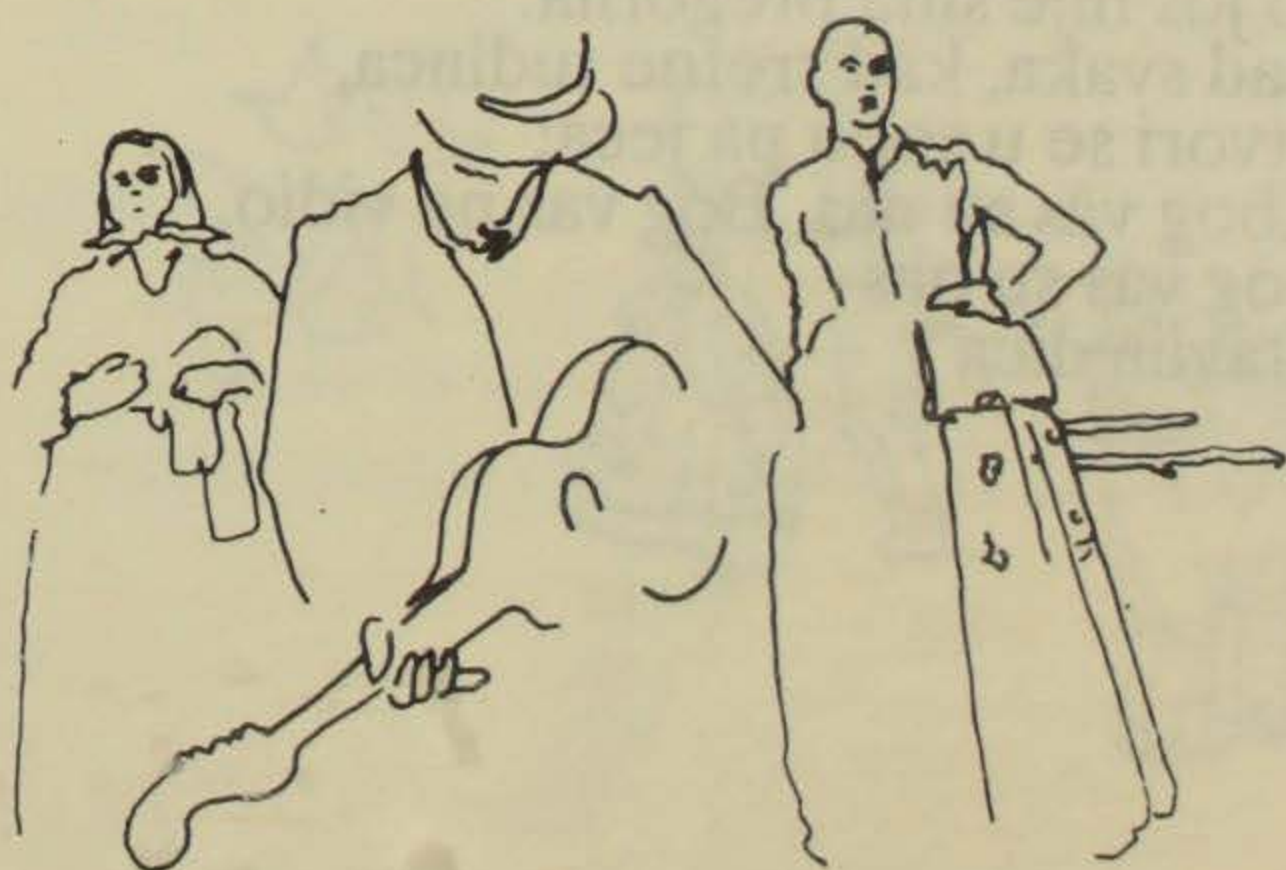
TAMBURICA KAD ZAPLAČE

Tamburica kad zaplače usred noći, mirne noći,
bunjevačko srce puca sve od bola i od tuge;
tiho škrinu pendžer mali, cura čeka da će doći
mili dragi izdaleka u jesenjske noći duge.

Tamburica kad zaplače u osvit na Materice,
bunjevačko srce puca, stara majka sina čeka
i otvara širom vrata. Tužno cvile tanke žice:
"Čekaj, majko, sina svoga, vratit će se izdaleka."

Čekala je majka sina, zaručnica zaručnika,
dok se nisu umorile dvije žene nesretnice.
Sin se nije povratio, curi nije došo dika,
sad zatvara majka vrata, cura svoje pendžerice.

Tamburica kad zaplače, plače svaka duša mlada.
Svi bi kola momačkoga i bećarca, krvi jače.
Popucaše tanke žice od žalosti i od jada...
Nema pjesme, nema kola. Muk... i srce samo plače.

Iz zbirke "TISUĆU I JEDNA
NOĆ" (1946.)

TISUĆU I JEDNA NOĆ

I tako dok moje zjene noć upija,
ja prebirem drage bisere sjećanja
kao u molitvi zrnje ružarija,
odvojen od svijeta, nauke i zvanja.

I kod zadnjeg zrnja do križa trpljenja,
kad drhtava ruka već nemoćno klone,
osjećam u srcu kako se sve mijenja.
Sa susjedne crkve čujem zvona zvone.

Bol, umor i strava pritišću mi grudi.
Pogrbljeno idem kući, san svoj nosim.,
Začudeno neki gledaju me ljudi
kako trudnom rukom zrak jutarnji kosim.

I sunce polako k'o ranjeni borac
s rukama krvavim diže se do hata.
Dan, pobjednik noći, sveti čudotvorac
umio je suncu ruke do lakata.

San prevari zjene sinovima mraka...
na bijelcu u srebru sa strijelom u luku
dan dolazi opet poput čarobnjaka
da razbije tamu na zjenama puku.

KOME...?

Kome ću reći da me srce boli?
Kome u svijetu teških bolesnika?
Kome da rekнем da se za me moli
okružen od samih bezbožnika?

Kome da pružim prijateljski ruku?
Nikome neću reći što me boli.
Sa krvavim srcem u svetačkom muku
vratit ću se zemlji. Zemlja zna da voli.

PJESMO!...

Vrati se, pjesmo mila,
u staro gnijezdo svoje
ko ptica zlatnih krila
srcu čija si bila.

I sada krošnje stoje
željne tvojega glasa;
tihe su žalosne hvoje
drage domaje moje.

Čekaju zelena polja,
daruj im vremena bolja
u cik novoga dana.

Klikće zora nam rana!
Titraju srebrne žice
sunčane tamburice.

DUŽIJANCA - BLAGDAN ZRELOG ŽITA II.

SUNCE JE PRIPEKLO

Sunce je pripeklo...
žeže,
žeže...
I svakim korakom je teže
risarima kositi,
risarušama snositi
povaljeno žito,
pokošeno žito.

Peče... znoj se lije...
lije,
lije...
Suha ga zemlja pije.
Odavno oni su znani:
od lani, od preklani,
iz doba bogate sjetve,
iz doba bogate žetve.

Sijeva srebrna kosa...
kosi,
kosi...
Strnjiku gazi bosa
curica ko cvijet.
Njezin je cio svijet...
sunce joj u kosi
dok snopove snosi.

V. NA NJIVI

Razlilo se sunce...
Sa visine
vruće srebro se toči...
Jara se igra u zraku,
plamene mreže od žara
vrućina plete.
Sive nemirne sjene...
Ko oči
vesele ševe lete...

Krstine...
Ko da niču iz zlata
utkane u strnjiku,
u žutu
maramu od svile,
koju je skinula Bunjevka
sa vrata
poput vile
i otkrila raskoš bijelog vrata
u zagrljaju sunca.

Ooj!... Ooj!...
Iz daljine svinjar viče.
Opet se stišava ravan...
Prepelica pućpuriče.

VI. BLAGDAN

Tko to pjeva? ...
Ševa.
Ševa?! ...
Nije ševe takav sklad,
već to pjeva
i otpjeva
risaruša
i risar mlad.
Pjesma bruji...
Hej!...
Slavuji...?
U slavuja tužan glas.
Nedjelja je...
Sveta sva je.

Pod noć pjesma tamburica
slavi zemlje zlatan klas:
Drhće žica,
srce drhće,
pa u kolo.
Ruka ruku stisne čvršće.
Pjesma s' ori
na sav glas:

Kosu krasi kruna klasja,
usna trešnja suncem zasja.
Iz obraza nikla ruža,
niz bijelo se lice pruža.
Oko vrata niz dukata.
svila se niz njedra toči.
Svilu čuva pas od zlata.
Vedre noći... čarne oči.

Iz zbirke "SONETI" (1953.)

SONET O SUBOTICI

Jesenja kiša rominja,
tuguju samotne grane,
noseći nove nam dane
ponoćna ura još tinja.

Pusto... Nikoga nema.
Usnuli uski sokaci.
Ko ranjeni leže junaci
napukli zidovi trijema.

Sa smrću ponoć se bori.
Krvave ruke se dižu,
sjene zlokobne gmižu.

Srušene čekaju kuće
svoje novo svanuće
u prvoj plamenoj zori.

TORANJ GRADSKE KUĆE

(u Subotici)

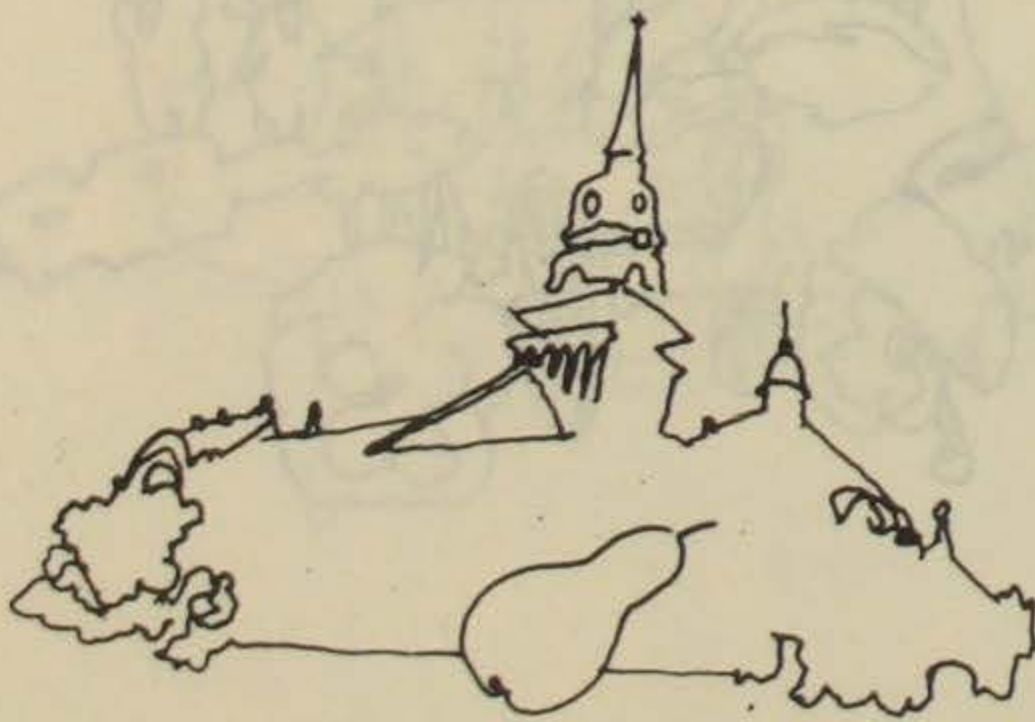
I.

Visoko se diže
iznad sviju zgrada,
u oblake siže
toranj našeg grada.

Pogled mu je vedar
na četiri strane,
ponosan je i jedar
tu provodi dane.

Njega stranac vidi
ko svjetilju kulu.
Nikog se ne stidi.

Krasi ga visina
kad u noći sniva
ovaj čuvar njiva.

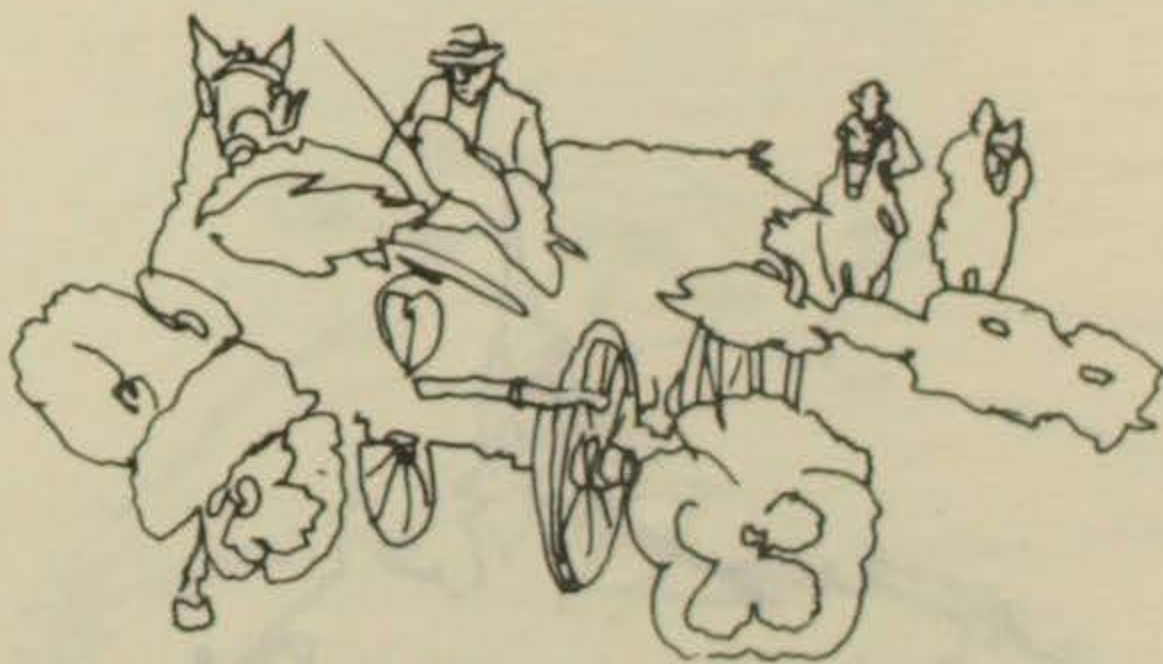
II.

Kada zora svane
sa plavoga svoda
i sunašće grane
ko mila sloboda,

on u sjaju stoji,
sjenu svoju baca
i kućice broji
bačkih Bunjevaca.

A u sjeni kuće
stisnule se ljuće
jer bi htjele sunca.

Tamo do vrhunca
nije lako stići,
još se mora ići.

III.

On okupi zvijezde
što u noći sjaju
i zajedno jezde
po nebeskom kraju.

Ko piliće svoje
on kućice zove
što daleko stoje
i sanjaju snove,

da će jednog dana
njemu prići bliže
Iz praha se diže

nada ovih kuća
i sve bliže stiže
u nova svanuća.

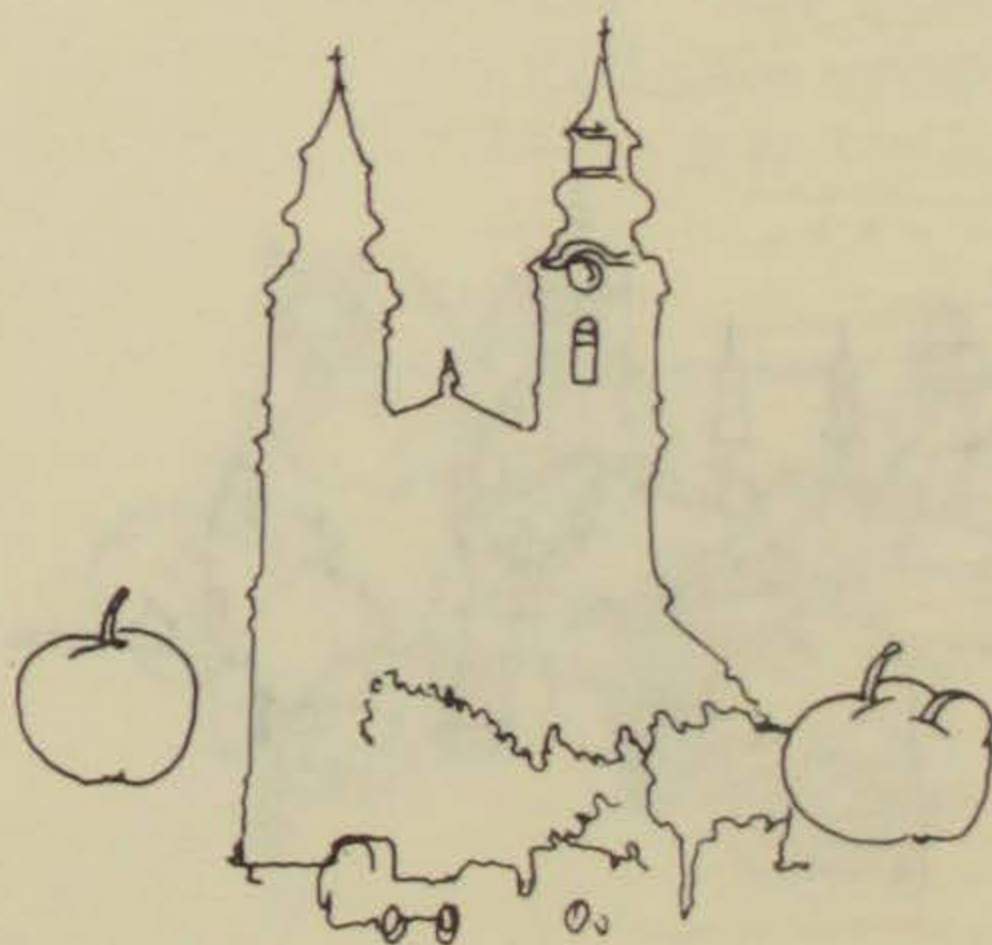
IV.

Ovaj gordi toranj
ruke su podigle
kao i potporanj
od žbuke i cigle.

Koliko se znoja
u temelje slilo
da bi varoš moja
primila u milo

materinsko krilo
sina svoga truda.
To je davno bilo.

Ta vremena huda
u nepovrat odu,
osta spomen rodu.

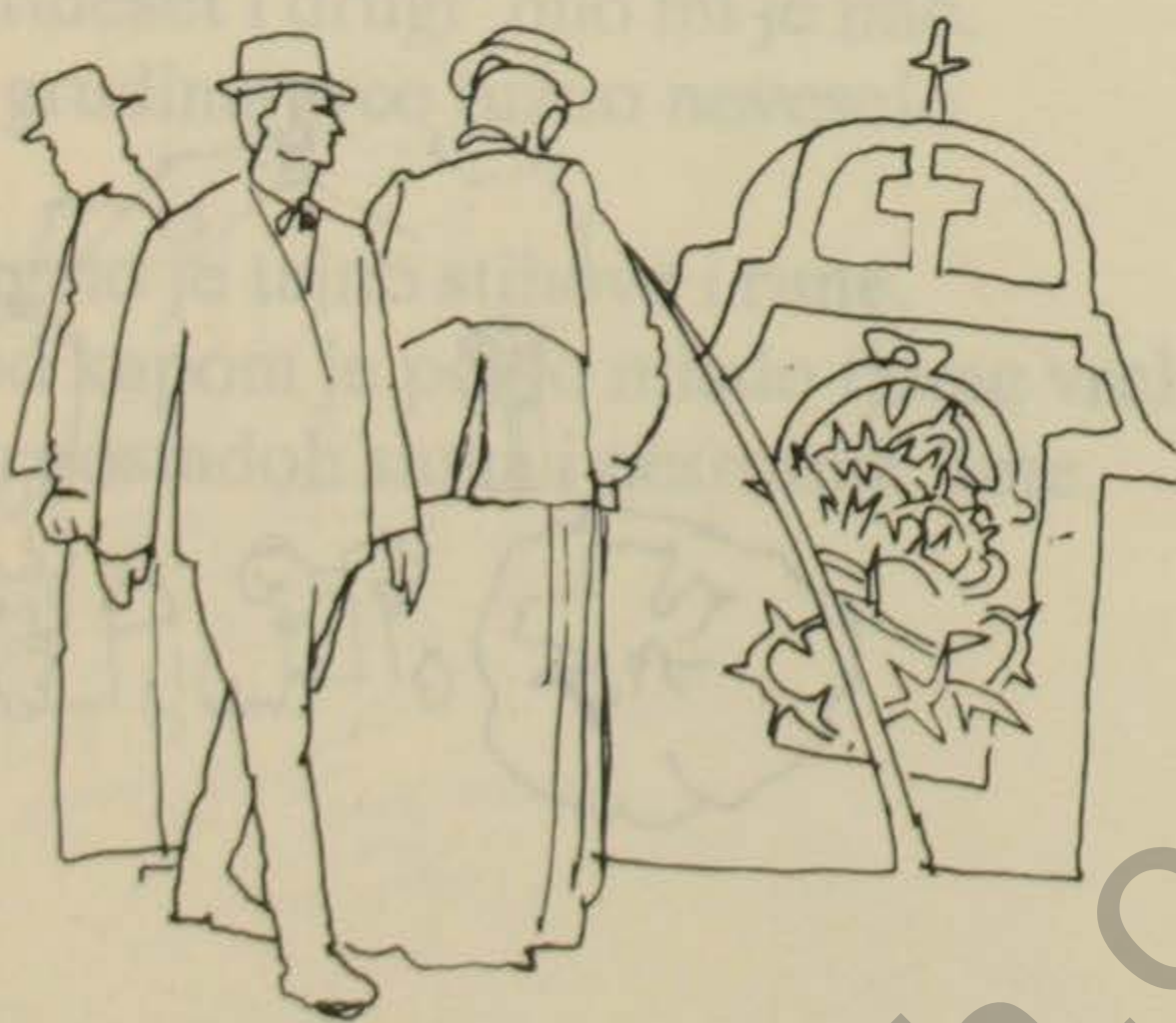
X.

Gledam ravni naše
iz putničkog vlaka,
kao da se plaše,
nestaju sred mraka.

Oko žedno pije
te mile ravnice,
srce burno bije,
želi tvoje lice

da ugleda drago,
mila Subotice,
i sve tvoje blago,

patnje i tišine
pod plaštom prašine.
On se nebu vine.

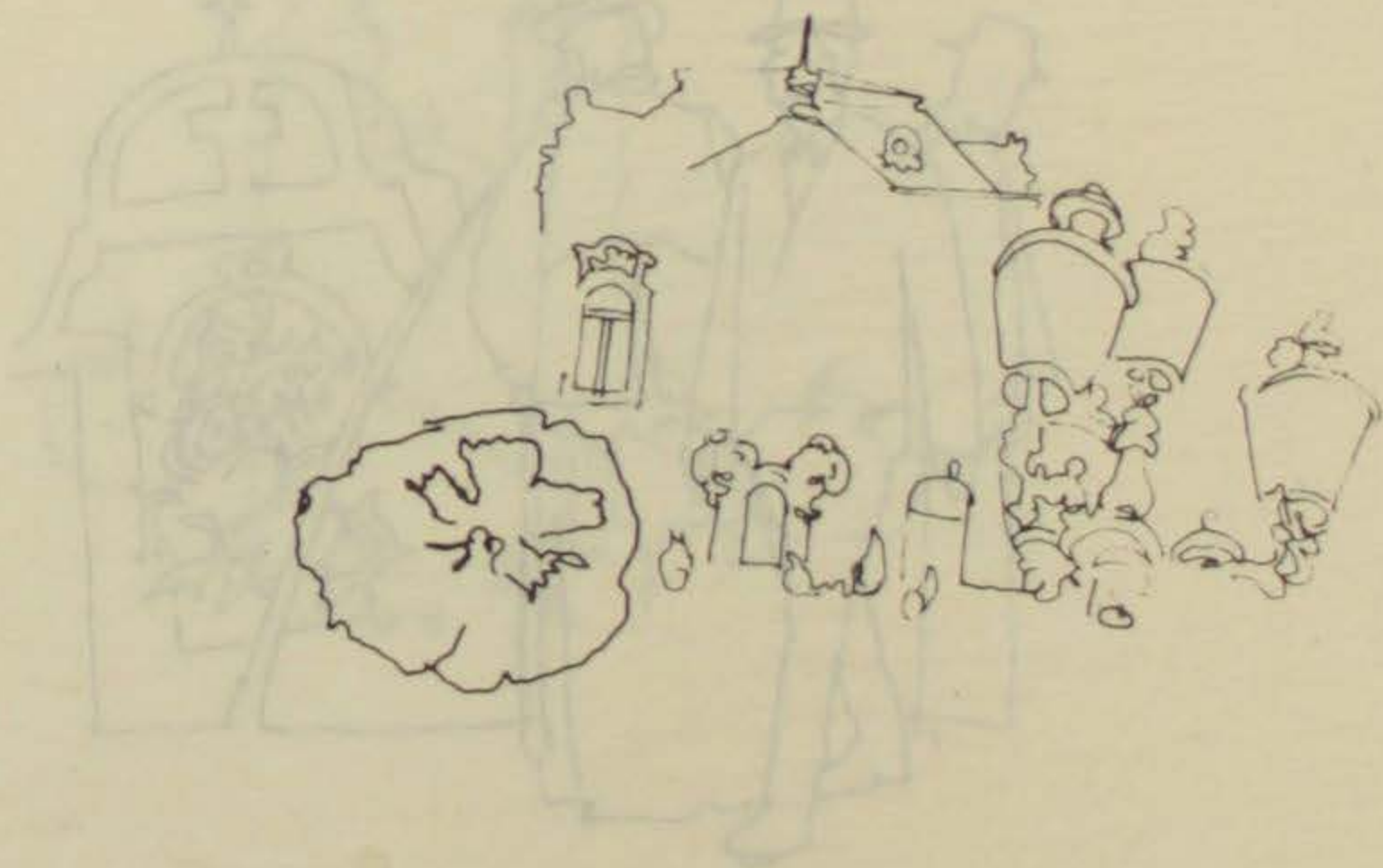
XI.

Kad ga oko spazi
kako iz daleka
svoje drage čeka
na trnovoј stazi

da se vrate domu,
sluša srce malo
što se razigralo
u kutiću svomu.

I zora zablista,
nesta zlatnih zvijezda
iz nebeskih gnijezda.

Ravan uvijek ista
s kopljem zvonika
čeka povratnika.

MLADOST NA TRAMVAJSKIM KOLIMA

(1937-1941.)

I.

O zbogom, djetinjstvo, u nepovrat ode
veselo gledanje, nebriga i šala,
nevine radosti igre i slobode
za koricu kruha i zov ideala.

I tako se naša rasplinula družba,
i svaki na svoju pošao je stranu;
za zvon srebrnjaka čekala nas služba
prodaja djetinjstva za zaradu sramnu.

Brojkama su moje žigosali čelo.
"Trideset i drugi" bilo mi je ime.
U grudima srce tužno neveselo

slagalo je tajno stihove i rime.
Pod kapom je peklo mlado tjeme vrelo
što postadoh sluga i nesretnik time.

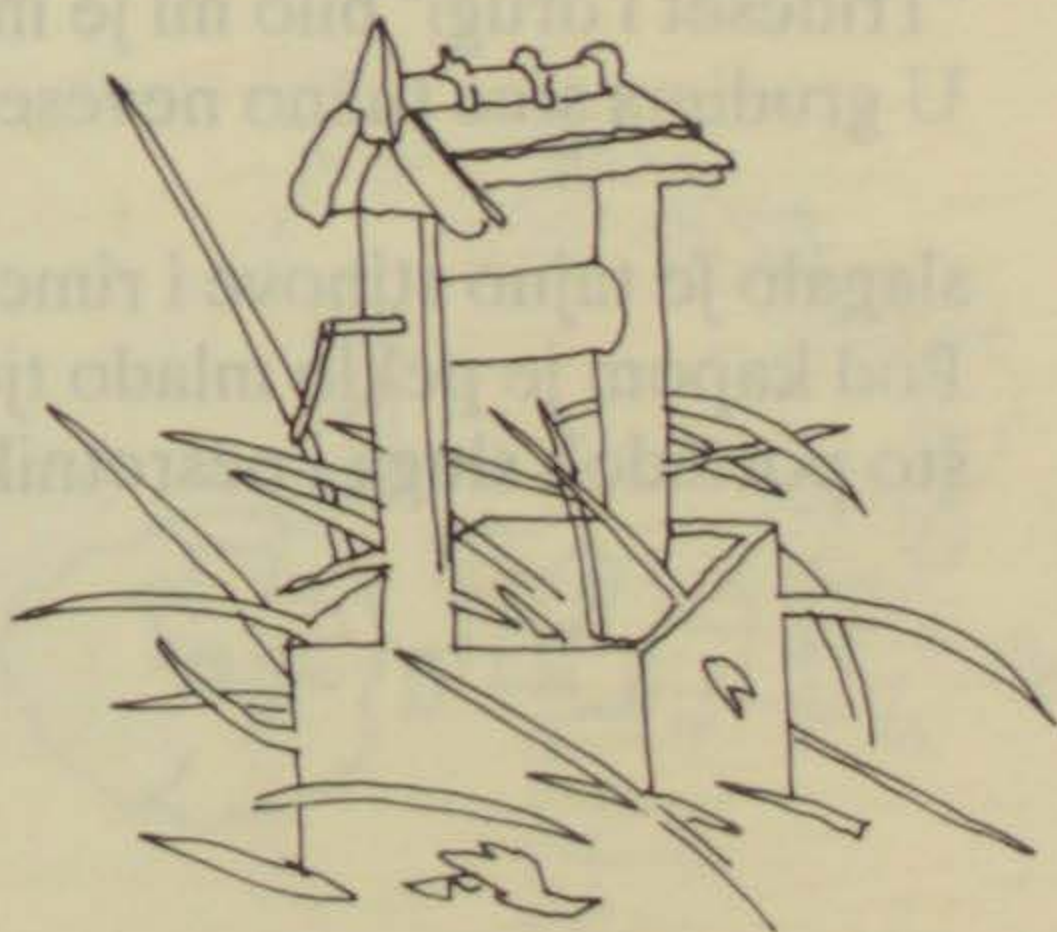
III.

I sada se sjećam tih tramvajskih kola
dupkom punih ljudi, starica i žena,
sa izrazom srdžbe, ponosa i bola
slični bjehu meni, mali bez imena.

Radnici u sivom, slabom odijelu
što poglede svoje ne dižu sa poda,
jedva malu plaću nose kući cijelu.
Za nevolje - vele - kriva su gospoda.

Jedan odgovara: Nema više brata.
Drugi zamišljeno u daljinu gleda,
samo klima glavom, odgovora ne da.

Motiku privlači, za dršku je hvata,
teško svima njima ako bude rata.
Krv će poljem teći bez mlijeka i meda.

IV.

Iz srca su moga iztisluli radost
razgovori stvari varavih vidika.
Električna struja upila mi mladost
kao rumen zore sunce za zrenika.

Plati pa se vozi, to je svima jasno,
samo meni nije; a za kruh sa stola
putnika bez karte tražio sam strasno.
Cijeli ovaj život tramvajska su kola.

Ja sam jedan šaraf električnog stroja,
to putnici vide na kapi sa broja,
radostima oka obraze mi peku.

Krv, vino i voda u žilama teku.
U pijane noći piruju gospoda,
na izmaku moći služi ih "sloboda".

OCU

(Umro 2.II.1951.)

OČEVA ŽELJA

Dobri otac spava.
Uzglavlje mu meko
od zelenih trava
stavio je netko.

Slatke snove sniva,
na jastuku mira
spokojno počiva.
Još ga želja dira

da vidi dva sina,
dva zelena bora,
put plavih visina

kud se stići mora,
kako gordo stoje
ispod zvijezde svoje.

ŽIVOT

Ja u sebi nosim sam nesreću svoju
tok tihog trenutka što u tami tone,
srh srebrnih slutnja što tišinom zvone,
tragedijom težnje, stečene u znoju.

Ja u sebi nosim sat studene smrti,
ruj rumene zore ko lepezu dana
što je srebrom rose u svitanje tkana
i svaki je pjesnik na plećima prti.

Težak mi je život, čemu da se jada
kad glas u daljinu ko u ponor pada.
Ustani, ne kloni, koračaj, koračaj!

Kroz patnje u život pođi i ojačaj!
Sve što tebe boli, to sve ljude boli,
a iskreno srce i mrzi i voli.

Iz zbirke "U DOLU JABLAN"
(1964.)

JABLANI

I ove godine vi ste
za glavu viši
i tiši.
Zeleno lišće šumi vam slavu.

Visoko...
nebesku kapicu plavu
navlači veseo list.
Vidik je beskrajan
i čist
i sjajan.

Pogledi zeleni plove,
u snove.
I svaki pogled nekog zove,
zove.

MI TRAŽIMO SEBE...

Mi tražimo sebe,
mi tražimo sebe
uzalud.

Kad nešto ne znamo,
kao što ne znamo sebe,
pitajmo djecu
ulice
u veseloj igri sunčanoj.

Ona će otkriti srce
i srećom zjenica svojih
obasjati put
u ljubav.

I KAO KOMETA...

Svaki sobom nosi i nesreću svoju,
a sreća ga samo sporim kasom prati.
Polomljena koplja u krvavom boju
samo ćemo zalud u trn zavitlati.

U tom vječnom krugu naš se život vrti
kao i planeta na kojoj se živi.
Netko je kometa, satelit do smrti,
i ništa mu ne smeta da se sebi divi.

KAD POĐEM...

Kad pođem u Ništa,
ni mjeseca kriška
neće se naći na stolu
moga poslednjeg časa-
u bolu
da me pogosti
neće se naći

I ja ću nečujno izaći
da položim umorne kosti
na ležaj od lišća i trava
gdje se spokojno spava
s lepezom zaborava.

KADA PIJEM

Kada vino pijem
i noćima bdijem,
to iz mrtvih opet moj se otac budi.

I naše se duše
na dnu čaše združe,
a za stolom samo mene vide ljudi.

On me vodi kući.
Kad ne mogu ući,
čeka dok mi žena ne otvori vrata.

Onda ode zbogom.
Kad ću i ja s tobom?
Bez glasa u tami izgubi se - Tata.

TUGA ZA TINOM UJEVIĆEM

Za tobom plačem, pjesniče Tine.
Ti koji si bio najveći sebar,
sunce si samo nosio u srcu
i izgubljeni dan po koji, vedar.

Za tobom plaču i naše nizine
i visine tvoje leleka i zvona;
ko žedan kamen svi smo na studencu
sitniji od zvijezda svojih vasiona.

I naše patnje prolaznosti trajne
ni kolajne nisu, auti na korzu;
svaki svoju sudbinu kao i ti sluti
daleko od slave ove veličajne.

Za tobom plačem, pjesniče Tine,
kao jablanovi ponosni dovijek,
i tvoji i moji iz naših ravnica.
Ti si pjesnik vijeka i čovjeku čovjek.

Iz zbirke "RADOSTI"
(pjesme o djeci) /1966.)

TATA...

Tata,
dohvati mi onu
jabuku zlatnu
u plavom platnu
neba.

Hoću, sine
kad ponoć
odjeću skine
s visine.

Tata,
dodi sa mnom
u planine nebeske,
plašim se oblaka.

Ne boj se, sine,
tu je i tata
iza srebrnih vrata
oblaka.

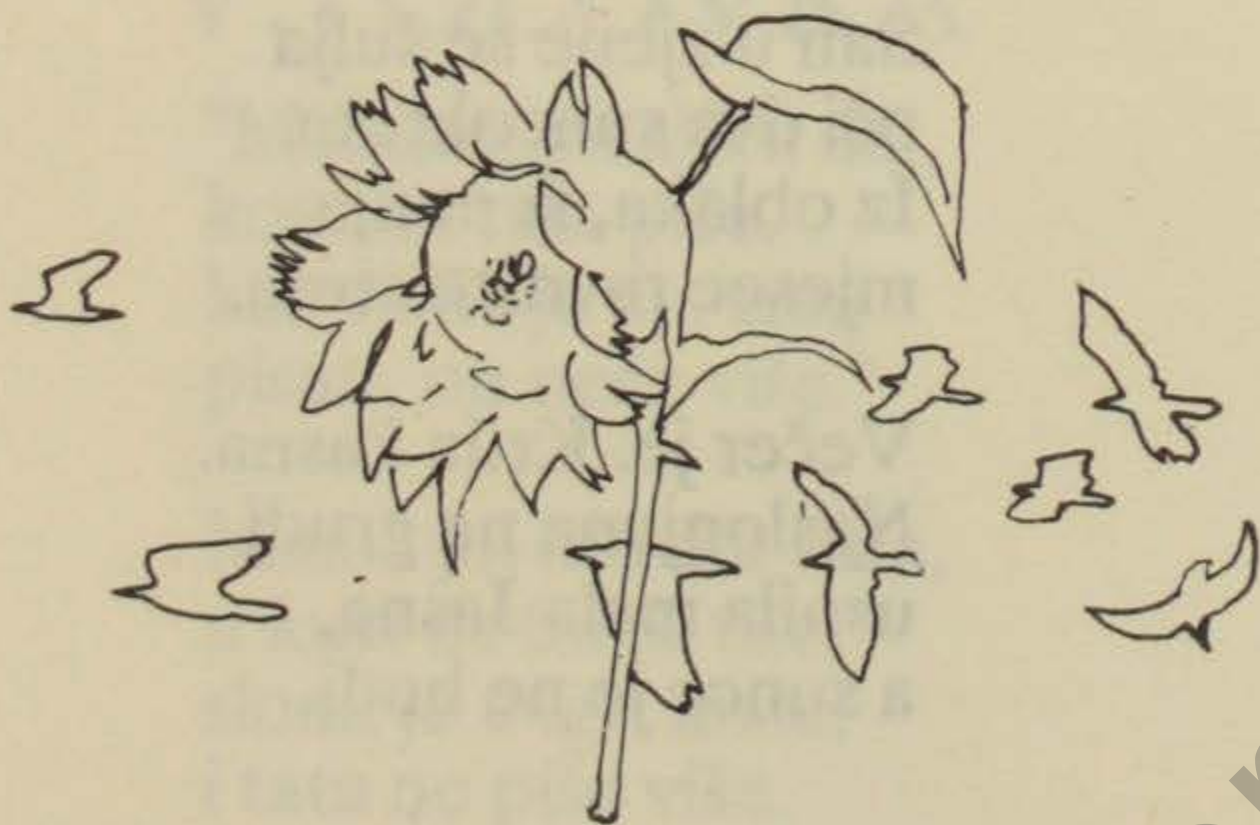
MILICI

Nekada, grlicu malu,
lako je nosio tata
ko zraku ustreptalu
na krilu lastina jata.

I ne znaš, davno je bilo,
tekla je ko i sada Sava,
sjela si u moje krilo,
kosica plela se plava.

Ja sam budućnost snivo...
Rasla si u mojoj mašti,
gledah te ko sada, živo,
milo cvjetaš u bašti.

Rasteš u vrtu života
na radost i žalost tati.
Doći će zrenje - divota,
i tebe vrijeme će brati.

USPAVANKA ZA ZLATKA

Spavaš li, sinko moj?
Tvoj tata noćas bdi je
i sluša ptičica poj
kojih još kod vas nije.

Ti samo spavaj, Zlato,
tatino veselo krilo;
tata ne spava zato
da bi ti bolje bilo.

Kad se probudiš, sine,
i tebe ojača san,
sunce se nebom vine

noseći novi nam dan,
i ljude tuga mine,
stasat ćeš ovjenčan.

SAN MALE JASNE

San u zjene se šulja
oči dva suncokreta.
Iz oblaka, iz mulja
mjesec ravnice sreća.

Večer je. Krila kasna.
Naslonjena na grudi
usnila mala Jasna,
a sunce je ne budi.

VLATKU

U kolu zvjezdanom
i tvoj je put,
moj sine, snovima otrgnut
kao cvijet na srcu mom.

Sreća svoj veze skut,
nesreća okreće plašt.
I kao suncokret žut
da li ćeš biti plah i tašt?

I tko zna životni put
svakog od nas?

U snopu klas uz klas,
il' samotni vlat,
istrgnut?

JASNICA

V.) OLOVKA

"Mamice, pisaljku daj,
kojom i tata piše,
kao i on i ja ću, znaj
pisati, on neće više."

Mama joj olovku dala,
u kući da bude tiše;
slomi je u igri mala,
i tata ne piše više.

Iz zbirke "MEDALJONI" (1967.)

MEDALJONI

Odlazi zlatna
lasta mladosti -

kasna jesen.

I list
izdiše.

Tiše
miriše stablo
ohole mladosti,
mladosti.

Odlazi,
Odlazi, odlazi...

IX.

Na žicama tamburice
zaigralo srce
prstima mladosti.

Sokaci pjevaju
tišinom bagrema
u cvijetu

I ptice
i ptice
u letu oblaka.

Iz zbirke "SJEVERNA JESEN"
(1967.)

JESEN U GOSTIONI

Za svakim stolom
sjedi jesen
i ja
sa svojim bolom.

I žute čaše
prelivenne-
studene zvijezde
ispod svoda.

Obalom crnom
bijeke pjene
i starost lista
gleda s poda.

RIJEČ

Treperi u grlu
golubica bijela...

Gdje će stati,
na koju granu,
da bude mati
stihu neispjevanu?

Iz zbirke "NJIVA PATNJE" (1968.)

NOĆ BEZ MJESEČINE

Kamen je noći pao na grudi,
ni disat' više lako nije.
Lelekom zvona bol me budi
iz teškog sna - iz agonije.

I zlobne misli, ptice crne,
kapljice kiše iz oblaka.
Kabanicom da me zaogrne
ni jedna ruka nije jaka.

Do zore tako srce kisne,
opalo lišće na svom logu;
izgubi boje, mirise i sne.
Moje jutro pred nogu.

OD UMORA

Od umora kad se srušim,
stisnem pesti,
u tišini noćnoj pišem -
ispovijesti.

Kada klonem kao zvona
u cvjetanju mojih snova
golubiji let stihova
zamiriše.

RASTANAK S MLADOŠĆU

Subota. Veče. Samoća me grli.
U mislima vrijeme neositno teče.
U nepovrat radost tako strasno hrli
otkako mi mladost zadnje zbogom reče.

Nećemo se više u životu sresti,
nikom nije lako rastati se s tobom.
Kad mi sretneš sina na srebrnoj cesti,
ne reci mu hladno kao meni - zbogom.

Ne odaj mu tajnu našega rastanka,
ni kako si dugo meni bila vjerna.
Spoznaja svanuća vene efemerna.

Subota je. Večer. Samo peć me grije.
Po podu prašina. I žarulja smjerna.
Ništa nije više kao davno prije.

SRCE RAVNICE

Ovo sunce šalje u smrt lišće
i plodove priprema za berbu,
svaka njiva tužno gledalište,
s pola koplja na samotnom dermu.

Plašt prašine na plećima grana,
suncokreti pali zemlji nice,
razmetljivi vidik sa svih strana,
nebom zablista srce ravnice.

U SAMOĆI

Nekada mi tako osvane dan
bez glazbe i bez poezije,
pa se usamljen osjećam
bez pjesme moje najmilije.

I oblaci su siva vlakna
kroz potku snova provučena,
a šare bola, suze stakla
u kristale izbrušena.

VJERUJEM

Vjerujem
u sreću, u sutra,
u godine života;
vjerujem u vesela jutra
ko klupko kad se odmota.

Vjerujem u ono što raste,
u sreću proljeća i cvijeća;
vjerujem u nebo, u laste
i šapat lišća sa drveća.

I tako sanjam zanesen
deset godina i više.
I mene ponese jesen
vodama što teku tiše.

U BRAZDI ROĐEN

U hladu pod krstinama
zemlji me poklonila nana
mala brazda zlatna -
mater slatka.

Od onda rosa po meni pada
i inje
i snig
posipa brig mojih briga.

Tako je mater, Marija mala
sparnog litnjeg dana
s kukom u ruki,
s rukom na klasu
što daje kruv,
tako je nana
rodila u muki
sinčića svog
Jašu.

U nadnici
na salašu.

O nadničari sveti!...
Moj oče,
i nane mala,
slava vam...
i hvala!

MOJA BAKA

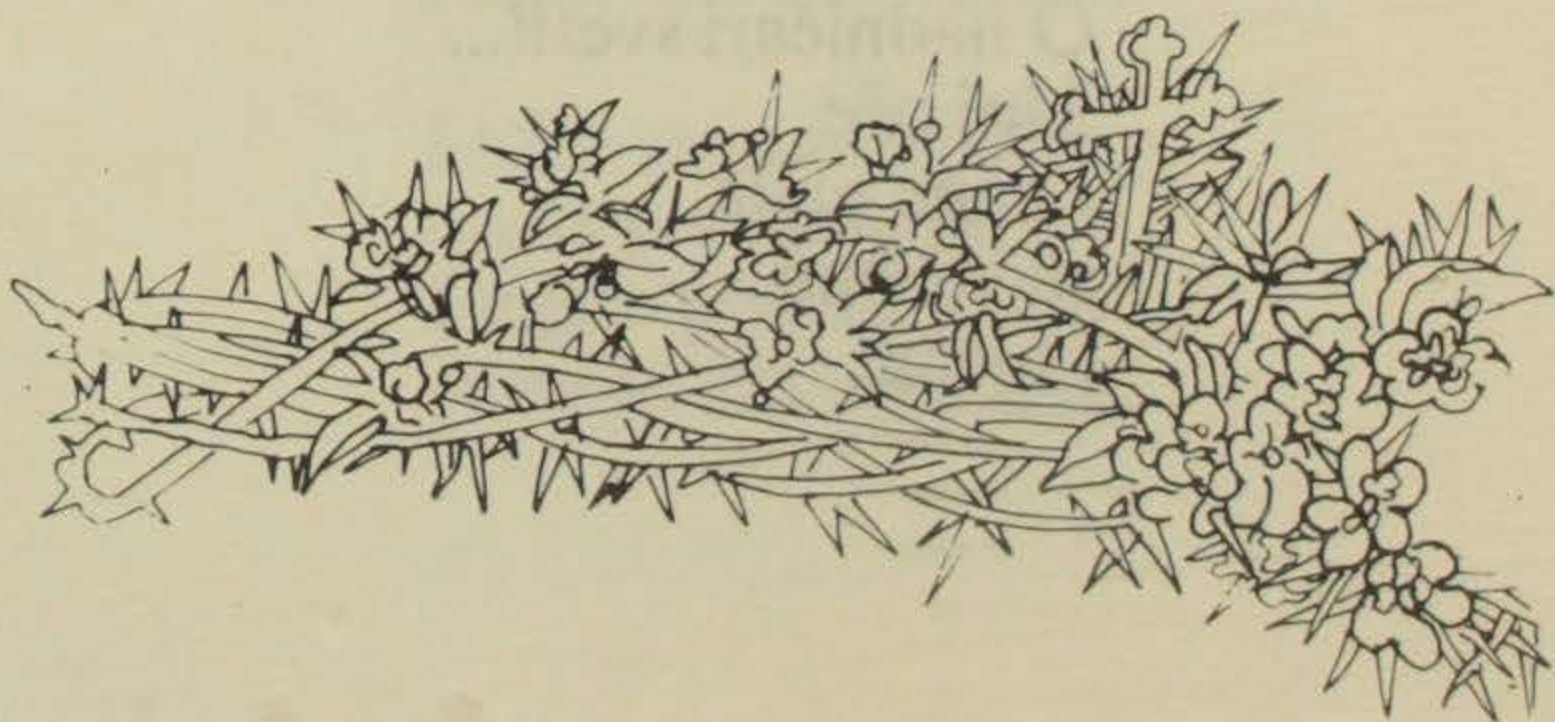
Cijeloga je vijeka tuđe rublje prala
po šupama tuđim, uz puno korito,
samo da bi djeci koru kruha dala,
noseći u srcu ljubav skrovito.

Petoro je djece na noge podigla,
a našla je nešto i za unuče;
od sreće na svijetu već se odvikla,
nije znala za strah i zov u juče.

Prsti su joj od vode zgrčeni,
jabuke obrazi sjajni i rumeni,
ruj su pili dugo vedre zore rane.

Kakva snaga! Čelik-žena, starica.
Od sve djece je jača, nad svima bdjela
ko majka i sestra, ko vidarica.

A danas je sama... Sobica i zdjela.

SMRT MOJE BAKE

I baka je složila leveš
u stari naš dobri dolaf.

Ona nije bila scenograf,
koreograf,
komediograf,
nije stvarala čuda
i neće u historiju ući.

Baka je moja pralja bila
i svoje blažene ruke
u vrilu vodu je uranjala
što kortom drvenim žubori
u zori
ko rana.

Znala je za muke
pod bičom gospoje Sudbine
s crnim zalogajem kruva,
tvrđim i škrtim,
s bilim košuljama
i čistim ruvom kojem se radovala
kad ga je prala
i pod nebo prostirala
na štrangi razapetoj
od neba do pakla -
cakli se suza i muka.

Sada je sklopila dvi ruke,
dvi bulke
u bolu.

Očla je čak... na počinak.
Lak ti san, bako!

SAM SA SVOJOM ZIMOM

(Hinku Zlomisliću)

Okujemo opet
svoje snove
varkom.

A ti nas zoveš
iz života natrag.

Od plamenog praga
bijele laste lete.

U zelenoj crti
zmajeve smrti
tvoj lik je ledan,
zelen i nijem-
kamen jedan.

JOŠ JEDAN PUTNIK

U tamnom ogrtaču noći
i ja sam samotan putnik.
Putokaz tuge na raskrsnici
moje sreće, ko upitnik
gubi se bez sna u slici
krajolika ovih ravnica
što se istočio u prostor.

Moj bol je na putu stijena.
I pjeva, šušti lišća hor.
I sjenka s neba kamena
vreba na sve nas - Hijena.

Iz zbirke "ŽEDAN ĐERAM"
(1968.)

ĐERAM KRAJ DRUMA

Đeram pogodio zvijezdu
i ona krvari na Zemlju
sjajem svoga zlata.

Crne rane noći
peku zimu srca.

U prsima pištolj:
ljubav - metak bola,
i puca,
i puca iz inata.

PJESMA ĐERMA

Kristali sunca
u čaši jutra
veselo trepte.

Đerdani klasja
njivama cepte
od sreće zrenja.

Prepelice lete.
Đeram u visu
samouvjerenja
njivama pjeva.

DITIRAMB UZ TAMBURICE

Na obrazu sunca
radost zemlje,
radost ljudi.

Zeleni se sreća trave.
A zastave plave
šumore umorne.

Cvjetovi slave
svoje imendane
kad sunce plane
preko poljane
neba.

BOKAL

Žedam...
Ispucale usne
derma.

Na prsima nosim
sedam sušnih dana
i jedan blagdan
zlatan.

Natoči mi bokal
toplog bola.

Plave usne
neba
mole suton.

DRUGI DITIRAMB O RAVNICI

(švigar puca ravnicom)

Tamburašu,
znaš li onu našu...
pismu staru
o ataru,
o salašu,
o rovašu,
o dermu.

(...)

Ovamo oštrice čaša!
Posiči usnu žednu
p i s m o m.
Crvena krv
i vino -
svilena marama snaša.
Znaš li dukata
niz
i lanac od zlata
na prsima cura.
derdane.

Žeravi krvavi
od zore
na rudu legli.

(...)

Neka blista bili kruv!
Kolači,
pogače,
lepanje zrač
zemljom i nebom.

(ulomak)

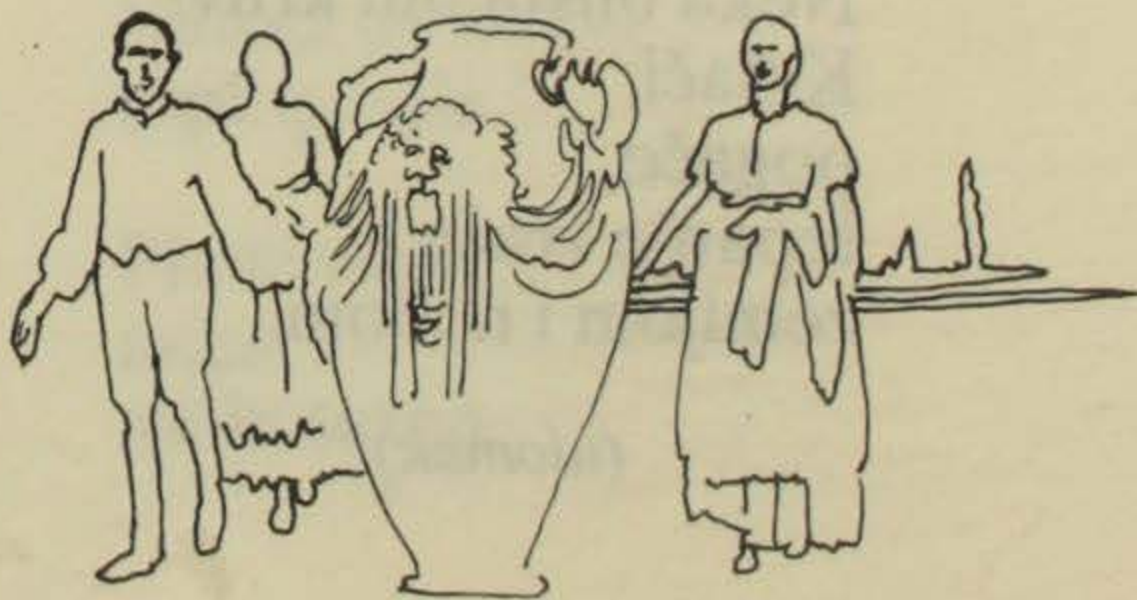
KAD UĐEŠ U MOJU PJESMU

Kad uđeš u moju pjesmu
kao u san,
i moje srce u tvom nađe stan,
lik ću ti slikati na platnu
podnebesnom.

U igri divljih poljana,
ivanjskih zlatnih đerdana,
slavit ćemo ljubav cvjetova
u krilu bagremovih grana.

Čekaju nas srne bezazlene
i gnijezda majke fazana,
svjetlost vinograda
u pepelu pijeska.

Tinja žar grozdova
i krv vina
toplih daljina.
Dodi! ...
u carstvo suncokreta.

Iz zbirke "PLAVA VAZA DANA" (1969.)

SUBOTICA

Suza u oku ravnice
blista i kad ne plače;
ne pada sa snopljem nice
pod kosom sudbine jače.

Grlica srebrnih krila
vesele oblake plete;
zlatom vezena svila
njiva je svaka ko dijete.

Rukave zasuče zorom.
Žilama briznula snaga.
Šapću koraci šorom.

Mami nas ulica naga.
Bagremi mirišu korom,
a pločnik odiše smolom.

Iz zbirke "GRLICA NA GRANI"
(1970.)

GRLICA

Grlicu u srcu nosim,
u kavezu.

Proljeće čekam
da joj slobodu dam.

A ja opet
ostajem -
s a m.

PJESMA BEZ NASLOVA.

5.

Daruj mi pticu
za kavez srca.

U sobi samoće
neka mi pjeva.

Da u moje dane
oblaka i bola
mekoćom pjesme
izliječi tugu
izraslu u srcu.

Iz zbirke "ĐERDAN" (1978.)

MARIJA

Marija,
majka moja
pokojna.

Od inja
slika njena
vidom tinja.

Zgasle zjene
njene
zvijezde čeka.

Moja želja
čežnja njena.

Slutim
zvonik glasni
iz djetinjstva.

Daleka jeka.

Marija,
majka moja pokojna.

(umrla 11. IV. 1978.)

MAMA

Nema više moje mame.
Ko će da se brine za me?

Četiri zida
i sveta slika.

Vična zima
u sobi živa.

STARICA

Slime iznad glave
i gredice stare;
pendžerice male
u miru sanjale.

Starinski ormari,
drvenice kvarne
i zidovi stari
miluju ormare.

A starica majka
stanarica sama;
tanjir, čaša, šajka -
blago njenih dana.

JORGOVANE

Pod prozorom
moje mame
umorne su
mile grane
jorgovana.

Nema više
naše mame
da se udiše
iste cvasti
jorgovana.

Rasti, rasti,
jorgovane,
kao nekad
pod prozorom
drage mame

i ukrasi
nove dane,
jorgovane,
jorgovane.

Iz zbirke "CESTA POD SUNCEM" (1983.)

ZAKLETVA

Domovino moja,
voljena morem,
jadranskim bolom
i zlatnom bojom
plemenita žita.

Nek je vječno živa
tvoja sveta njiva
i ljudi na njima
kao svijetla briga:
kruha svima, svima.

Domovino mila,
i loze i vina,
najdraža svima
snaga u brdima.
slava u ljudima,
vazda živa bila!

Domovino mila!

MOJA LIRA

Moja lira
kao krila
leti, leti
u vrt cvjetni.

Moja lira
želi mira,
moli ljude,
voli ljude.

Dok ih ima,
mir ljudima!

GOVOR RODA MOGA

Ikavica
pričalica,
ikavica
pripelica
poletila
moja mila.

Širi krila
priko njiva
i ravnica.

Ko da sniva
dok je živa
Subotica.
Živa bila!

SALAŠAR

U idili živi
dok ne posivi
na svojoj njivi.

Tada se smiri,
uraste u brazde.

Kad se vrate laste,
njega više nema
među živima.

STARI SALAŠI

Ruše se
salaši
naši bački.

U prašini
grede.

Starice
i starci
plačni
sjede.

ARENDAŠ

Bačke njive zlatne
bačke njive patnje.

Arendaš se raspne
od brazde
do brazde.

U brazde uraste.

Sa žitom izraste,
sa klipom izraste
pod krilo laste.

I poleti svijetom
sa svetom žetvom.

SUBOTICA

Subotica mila
golubica bila
širi krila mira
ponad tihih njiva
pod nebom ko svila.

Uvik živa bila,
uvik živa bila!

a ja ko da snivam,
gledam je - uživam.

(1982.)

DVA KAMENA

1. KAMEN

U prahu leži
na cesti, ranjen;
ko uzdah teški
ostavljen kamen.

Siv od rođenja,
u srcu leden;
ranjen od želja,
sniva svoj bedem.

2. I TI SI - KAMEN

Bliži se večer.
Gasi se plamen
dana, nedorečen.
Bačen je kamen.

Po meni pada
kamenje zvijezda.
Ja se ne jadam.
Nitko i ne zna.

I ti si kamen.
Oćutim boli
od ove rane.
Tko me još voli?!...

(1982)

STARIM SOKAKOM

Posjetim sokake
oko stare "Bačke",
didake i bake
bunjevačke, drage.

Zagledan od bola,
nema jablanova
ova "Bačka" nova.

Kosturi borova,
krhki zimzeleni
umrli u zemlji.
Jablanove želim.

BIJELE NOĆI

(Gezi Antunoviću)

Neumorni sati
bolove mi drobe
i polako patim
bez žalbe i molbe.

Sve su tihe sobe.
Ali za vratima
boli crne zlobe
besanim satima
daju boje svoje.

PJESME J. KOPILOVIĆA KOJE NISU OBJAVLJENE U ZBIRKAMA

RAZGLEDNICA

Iz daleka svijeta
neka vas čeka
razglednica lijepa.

Kao golubica
bijela Subotica
sa mnogo želja.

Širi plaha krila
pod nebo mira
prepelica mila.

Jablanovi slavni
iz naših ravni,
da vam se javim.
(1980.)

UMJESTO TESTAMENTA

Salaši mili i njive,
vama pjevam za zbogom;

Šta mogu ja bez bašte?
Šta mogu bez sokaka?
Kad nestane vašeg Jaše,
ostat će još momaka.

I tamburice nek se čuju,
svirajte, tamburaši,
srcima kad boluju,
i vašem pokojnom Jaši.

LIPA NAŠA

Lipa naša,
dok nas ima.

Lipa naša
mila njiva.

Od salaša
do salaša
vazda prašna
domovina,
Bačka naša.

Širi krila,
krila mira.
Živa bila,
mila svima.

PJESNIK

Samotan
u bolu
ko jablan
u dolu.

Ljubav
u srcu
daruje
suncu.

I tone
u crnicu.

SUSRET U GRADU

Na ulici sresti
staroga druga
kao na cesti
samoga vuka,
nedjeljom je tuga.

Misao ružna.
Ruka se pruža
kao da je kužna.

Na licu se vidi,
istina se dimi,
davna pepelišta.

Nekada smo bili
i dragi i mili,
danas nismo ništa.

TUGA SOKAKA

Za nečijom pjesmom tuguju sokaci,
za nečijom pjesmom...
A za mojom tugom nestaju sokaci,
nestaju u tuzi...

Nekada su tako zanli moju mladost
po stopama samo.

Izlizani pločnik mrtav je ko radost
razbijene vaze.
Za nečijom pjesmom tuguju sokaci...

NJIVA MIRA

Od salaša
do salaša
naša ravan
oltar slavan,

sveta njiva
žetva svima,

i ljudima
dobre volje
vazda bolje.

Sa lastama
u brazdama
ruke radne
pune nade.

Širi krila
njiva mira.

(1979.)

VJEČNI DUG

Gdje da nađem pjesmu za te,
kad se zvijezde samo zlate?

Grlicu u srcu nosim...
Srebrnastom kosom kosim,
klasje pjeva: Bačka, Bačka...

Ikavica cvjetna, slatka,
mila majka bunjevačka.

Gdje da nađem pjesmu klasja
da ravnice lice zasja.

Samo tragam, samo tragam,
u srcu se PJESMI nadam.
(1968.)

NEKOME...

Nekome slati pismo
s mirisom jeseni
u listu i cvijetu.

Moje tuge zvone
u bolu zvonika
nijemih.

Ja sam zvonar
praznina
i zvonika
bez temelja
u zemlji.

U HRAMU STIHA

Čega se taknem
postaje pjesma;
i stvari ožive
noću od nesna.

Bokalić staklen
postaje pehar;
statue sive
ispiju nektar.

Tiho se krećem
u hramu stiha;
dolaze plime -
glazbala tiha.

(1970.)

KAD MENE NE BUDE VIŠE...

Kad mene ne bude više
kao cvijeće kad izdiše,
šapućite tiho, tiše,
stih do stiha moje duše.

Kao travke što se suše
s cvjetovima kad se združe,
moja pjesma nek miriše.

(1970.)

GROB PJESNIKA

Bit ću opet zora
četiri godišnja doba,
bremenite trešnje kora
u brazdi umjesto groba.

Bit ću opet večer
četiri neradna dana,
kad sunce više ne peče
žuljeve njiva ko rana.

Bit ću opet, bit ću...
u vama za vječnost spasen,
u vama živjet ću -
u biću
zdravog zrna u brazdu bačen.

PUT U VJEČNOST

(Pavlu Bačiću)

Nikada umrijeti neću.
Smrti me nije strah.
Živjet ću u cvijeću,
postat ću brazda prah

i sokaka sjaj. Česma.
Đeram. Bosonogi deran.
Djevojačka i momačka pjesma,
na bijelim prsima đerdan.

Samo će bolest tijelo mi strt.
Neka. Živjet će svemir.
U srce se uvlači smrt,
u dušu jesenski nemir.

BUNJEVAC

(Beli Gabriću)

Moj Bunjevac nije odvaljen od stine,
on je mekan, trošan ko od grudve zemlje
oranice ove, što nas kruvom hrani;
izniko iz brazde koja zna i zime,
i pod žrvnjom dana svoju snagu melje,
dok okopni u njive ko snig obasjasni.

I ko Ante j jak je na toj Grudvi,
zamišljen, a očit kad joj tuđin pride;
tih je ko vode što ravnicom hode.

Ali, nevirniče, na oprezu budi!...

Ako mrginj prideš, i ti ćeš umriti.

U jedrome klasju blista Kruv Slobode.

("Subotička Danica" za 1971. 50 str.)

MLADI SLIKAR

(Ivici Balaževiću)

Sjedi i crta portret
starog pjesnika Bačke;
svaki u posao zanet
pun duše bunjevačke.

Tako pjevaju hvoje
dok slika pjesnik mladi;
njegove riječi su boje,
skladno svoj kroki radi.

Ja sjedim na terasi
za stolom zamišljen;
pišem, a moje sijede vlasi
ko talasi.

(1971.)

BOL LIŠĆA

Boli me rđa lišća.
Svaka grana mi bliska,
dio moga je bića
ko niska list do lista.

Rane grane, rane moje
kišama su umivene
samotne pod nebom stoje
ko djevojke neisprošene.

Čekanje maglenje čežnje.
Gdje je početak kraja?
Zemlja s nebom se spaja.

(1977.)

BRAZDA

Od salaša
do salaša
svaka brazda
kao snaša
koja prašta,
koja voli
i izmoli
u toj boli
i krunicu
očenaša.

(1981.)

NAPOMENA PRIREĐIVAČA

Ovo je jedan od mogućih izbora poezije Jakova Kopilovića. To znači da je mogao imati i drukčiji oblik. Odlučio sam se za izbor pjesama koji će dati zaokruženu sliku razvitka i sadržaja njegovog stvaralaštva.

Pjesme J. Kopilovića su veoma različite po svojoj formi i motivima. Nastojao sam da u ovom izboru ne bude jedna vrsta pjesama naglašena, a druga potisnuta. Želio sam da Kopilovićeva poezija bude prikazana u svojoj različenosti i potpunosti.

Što se tiče kompozicije ovog izbora pjesama, odlučio sam se za kronološki red da se vidi razvitak pjesnika, kako po formi tako i u motivima. Redom su uzete objavljene zbirke pjesama J. Kopilovića. U izbor sam uvrstio pjesme koje su u bilo kojem pogledu karakteristične za tu zbirku. Držao sam da je to najbolji način da se dobije potpuna slika o razvitku pjesnika.

Između neobjavljenih pjesama bilo je vrlo teško izvršiti izbor zbog njihovog obilja, ali morao sam se ograničiti na neki broj. Uvjeran sam da je izostala po koja pjesma koja je zavrijedila da bude uvrštena. No, poznato je da je tako kod svakog izbora poezije i svakog ljudskog posla.

Nastojao sam da objavljene i neobjavljene pjesme daju cjelinu i da se vidi stvaralaštvo J. Kopilovića u dugom razdoblju od 1938. godine kada je objavio prvu pjesmu pa do najnovijeg vremena.

Na kraju još jedno objašnjenje:

Čitaocu izvan Bačke neće biti jasno što znači naslov ove zbirke "Moja dužijanca".

U Bačkoj Hrvati - Bunjevci slave dužijancu kao blagdan dovršetka žetve.

Pjesnik J. Kopilović u svojoj zbirci "Moja dužijanca" iznosi plodove svoje duge žetve na beskrajnim bačkim ravnicama i poljima poezije.

U Subotici, na Dužijancu, 15. kolovoza 1987. god.

Bela Gabrić

PJESME JAKOVA KOPILOVIĆA

objavljene u antologijama ili u knjigama izbora poezije

1. Četrdesetorica - pregled mlade hrvatske lirike, uredili Dobriša Cesarić, Dragutin Tadijanović i Šime Vučetić, izd. Zora, Zagreb, 1955.

Objavljene su 4 pjesme:

Vinograde, vinograde; Razgovor stvari; Toranj Gradske kuće u Subotici (I,X); (80-81. str.)

2. Ante Sekulić: Književnost bačkih Hrvata, posebno izdanje "Kritike", sv. 5. Zagreb, 1970.

Objavljene su 4 pjesme:

Zar bih ikada mogao zaboraviti; Draga moja zemljo; Proljeće je došlo...; Tuga za Tinom Uljevićem (125-127. str.)

3. Geza Kikić: Antologija poezije bunjevačkih Hrvata, izd. Matica hrvatska, Zagreb, 1971.

Objavljeno je 17 pjesama:

Zbogom, draga zemljo; Na rastanku; U očevom domu; Čutura snova; Zvijezda; Mladost na tramvajskim kolima (I); Tisuću i jedna noć (II); Pjesma; Kad pijem; Na gozbu; U brazdi rođen; Zaboravljeni; Mi tražimo sebe; Jablani; Ako si; Mislio sam; Jesen u gostionici; (221-231. str.)

4. Zlatna knjiga svjetske poezije za djecu, priredio Zvonimir Balog, izd. Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb, 1975.

Objavljene su 3 pjesme:

Travanj; Svečana pregršt (404. str.); U očevom domu (593. str.)

5. Književni zbornik "Svačić" Zagreb, 1969.

Objavljeno je 5 pjesama:

U brazdi rođen; Na Paliću obala žuta; Srce ravnice; Solak u Tavanlatu; Bunjevac (330-341. str.)

6. "Duša duše Hrvatske", novija hrvatska marijanska lirika.

Priredili i sastavili Neven Jurica i Božidar Petrač, izd "Crkva na kamenu", Mostar, 1988.

Objavljene u 2 pjesme:

Molitva za gladne; Zdravo Marijo (232-233. str.)

Pjesme Jakova Kopilovića prevedene su na mađarski jezik (Maćaš Malcer i Marta Kovač), na talijanski jezik (Tvrтко Klarić, Zagreb), na engleski jezik (Album o Subotici)

Komponirane pjesme Jakova Kopilovića

1.) Na priredbi "Veče subotičkih kompizitora" Subotička filharmonija je izvela kompoziciju Pavla Bačića "Ti odlaziš". Dirigent Milan Asić, solist - tenor Aleksandar Ugrinov.

2.) Za gradsku dužijancu, na Memorijalu Pere Tumbasa Haje, u Subotici, 1. VIII. 1970. god. Tamburaški orkestar Radio Novog Sada izveo je kompoziciju Pavla Bačića "Pisma o kosi". Dirigent A. Vukosavljev.

3.) Na Velikom prelu u Subotici, 30. I. 1970. god. Tamburaški orkestar HKUD "Bunjevačko kolo" izveo je kompoziciju Pavla Bačića "Prelo". Dirigent Lazar Malagurski, solist - tenor Antika Stipić.

4.) Za narodnu pjesmu subotičkog festivala "Omladina" Bojan Adamič je komponirao izabrane stihove Kopilovićeve pjesme "Toranj Gradske kuće".

5.) Subotički kompozitor Milan Asić komponirao je Kopilovićeve pjesme "Tamburica kad zaplače", "Domovina" i "Subotica". Subotički katedralni zbor "Albe Vidaković" je pjevao ove kompozicije na brojnim priredbama pod ravnanjem s. Mirjam Pandžić.

Objavljeno su 3 pjesme:

Travarij, Svecana priredba (404. str.); U odevnoj dozi (593. str.)

KAZALO

Predgovor -	5
San -	10
Kod ovog križa -	11
Zbogom, draga zemljo -	12
Draga moja zemljo -	13
Zar bih ikada mogao zaboraviti -	14
Tamburica kad zaplače -	15
Tisuću i jedna noć (III.) -	16
Kome ; Pjesmo -	17
Dužijanica - Sunce je pripeklo -	18
Na njivi -	20
Blagdan -	21
Sonet o Subotici -	22
Toranj Gradske kuće -	23-28
Mladost na tramvajskim kolima -	29-31
Ocu - Očeva želja -	32
Život -	33
Jablani -	34
Mi tražimo sebe; I kao kometa -	35
Kad pođem; Kada pijem -	36
Tuga za Tinom Ujevićem -	37
Tata -	38
Milici -	39
Uspavanka za Zlatka; San male Jasne -	40
Vlatku; Jasnica -	41
Medaljoni (I. IX.) -	42
Jesen u gostioni; Riječ -	43
Noć bez mjesečine; Od umora -	44
Rastanak s mladošću; Srce ravnice -	45

U samoći; Vjerujem -	46
U brazdi rođen -	47
Moja baka -	48
Smrt moje bake -	49
San sa svojom zimom; Još jedan putnik -	50
Đeram kraj drumu; Pjesma đerma -	51
Dititramb uz tamburice; <u>Bokal</u> -	52
Drugi ditiramb o ravnici -	53
Kad uđeš u moju pjemu -	54
Subotica -	55
Grlica; Pjesma bez naslova -	56
Marija -	57
Mama; Starica -	58
Jorgovane -	59
Zakletva -	60
Moja lira; Govor roda moga -	61
Salašar; Stari salaši -	62
Arendaš; Subotica -	63
Kamen; I ti si kamen -	64
Starim sokakom; Bijele noći -	65
Razglednica; Umjesto testamenta -	66
Lipa naša; Pjesnik -	67
Susret u gradu; Tuga sokaka -	68
Njiva mira -	69
Vječni dug; Nekome -	70
U hramu stiha; Kad mene ne bude više -	71
Grob pjesnika; Put u vječnost -	72
Bunjevac; Mladi slikar -	73
Bol lišća; Brazda -	74
Napomena priređivača -	75
Prilozi -	76-78

zkv.h.org.rs

